

N:o 25.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse af 60 och 144 §§ konkurslagen; gifven Stockholms slott den 31 december 1903.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse af 60 och 144 §§ konkurslagen.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Ossian Berger.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af 60 och 144 §§ konkurslagen.

Häri genom förordnas, att 60 och 144 §§ konkurslagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

60 §.

Vid val till gode män eller sysslomän, så ock uti alla andra mål, som röra förvaltning af gäldenärs bo, gälle såsom beslut den mening, hvarom, bland närvarande borgenärer, de sig förena, hvilkas fordringar sammanräknade utgöra största beloppet, så framt dessa borgenärer därjämte utgöra minst en fjärdedel af de röstande: kan beslut på sådant sätt ej åstadkommas; varde yttrande inhämtadt af rättens ombudsman, och gälle den mening, han biträder. Ej må i frågor, som uppenbarligen röra endast en eller några borgenärs rätt, annan borgenär i omröstningen deltaga. Bevakar medgäldenär eller löftesman jämte borgenären samma fordran; äge de tillsammans röst, beräknad efter den fordran: kunna de sig ej förena; gälle borgenärens mening, där ej de andra honom utlösa eller för hans fordran ställa full säkerhet.

Menar någon borgenär, eller gäldenären, där hans rätt kan vara af beslutet beroende, att detsamma olagligen tillkommit; äge däröfver anföra besvär. Är beslutet fattadt å sammanträde inför rättens ombudsman eller godemän eller sysslomän, skall klagan föras hos den rätt, där konkurssaken är anhängig, i stad inom fjorton dagar och å landet inom en månad; och förordne rätten eller domaren, där så nödigt pröfvas, att öfrige borgenärer skola å sammankomst, som af rättens ombudsman utlyses, af besvären erhålla del för att å viss dag förklaring

däröfver inför rätten afgifva, vid äfventyr, att ärendet ändå företagas skall: dock gånge, utan hinder af de anförda besvären, borgenärernas beslut i verkställighet, där ej förbud däremot från rätten eller domaren kommer. I fråga om klagan öfver beslut, som fattats å sammanträde inför rätten eller domaren eller, i stad, inför någon rättens ledamot, gälle hvad om klagan öfver sådan myndighets beslut är stadgadt; och gånge borgenärernas beslut, utan hinder af förd klagan, i verkställighet, där ej förbud däremot från hofrätten kommer.

144 §.

Har domaren eller någon rättens ledamot meddelat beslut i fall, där sådant enligt denna lag på honom ankommer, må klagan föras i hofrätt; dock gånge beslutet utan hinder af förd klagan i verkställighet, där ej förbud däremot från hofrätten kommer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1905.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
onsdagen den 17 juni 1903*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER,
 WESTRING,
 RAMSTEDT,
 MEYER.

Tillförordnade chefen för justitiedepartementet statsrådet Ramstedt anmälde i underdånighet

Riksdagens skrifvelse den 8 april 1902, däri Riksdagen anhållit, att Kungl Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser, som tydligt angifva, i hvilken ordning talan mot borgenärers beslut i konkursärenden må i olika fall fullföljas.

Efter att hafva redogjort för skrifvelsens innehåll yttrade departementschefen:

»I andra stycket af 60 § konkurslagen är angående klagan öfver konkursborgenärers beslut i förvaltningsfrågor stadgadt, att om någon borgenär eller gäldenären, där hans rätt kan vara af beslutet beroende, menar, att beslutet olagligen tillkommit, han äger däröfver inom viss tid anföra besvär hos rätten. Såsom Riksdagen antydt gifver ordalydelsen i detta stadgande snarast anledning till den uppfattning, att

jämväl då fråga är om borgenärsbeslut, som fattats inför rätten eller domaren eller, i stad, någon ledamot af rätten, besvär öfver beslutet skola i första hand föras hos den rätt, där konkurs-saken är anhängig. Denna mening har också understundom gjorts gällande i rättsskipningen. I regel torde dock i praxis en annan åsikt blifvit tillämpad, nämligen att i nyssnämnda fall besvär skola föras omedelbart i hofrätt. Hvilken mening än må vara den riktiga beträffande nämnda stadgandes uttolkning, lärer det ej kunna förnekas, att goda skäl tala för fastställande af senast omförmälda ordning. Detta framstår tydligast, om man öfverväger det fall att borgenärssammanträdet hållits inför rätten. Uppenbart är nämligen, att, ehuru borgenärerna hafva beslutanderätt, det är rätten som har att öfvervaka, att beslutet varder fattadt i laga ordning, och påståendet, att borgenärsbeslut olagligen tillkommit, innebär därför klander mot den pröfning, som af rätten i berörda afseende företagits vid sammanträdet. Att låta sådant klander pröfvas af samma domstol, mot hvilken det riktas, vore emellertid meningslöst, och för detta fall lärer alltså ingen tvekan kunna råda därom, att besvär öfver beslutet böra omedelbart gå till hofrätt. Har åter beslutet fattats å sammanträde inför domaren på landet, eller i stad inför någon rättens ledamot, vore det visserligen ej helt och hållet meningslöst att låta besvären gå till konkursdomstolen, då det ju är möjligt, att rätten kunde omfatta en annan mening än den, hvilken vid borgenärssammanträdet hyllats af den ledamot, som fört ordet; men, på sätt af motionärerna i Riksdagen framhållits, måste det anses olämpligt, att samma person, som vid borgenärssammanträdet pröfvat beslutets laglighet, sedermera skall såsom ledamot af rätten deltaga i pröfning af klagan öfver beslutet. Ifrågavarande lagrums affattning synes därför böra jämkas i den riktning, att allenast beslut, som fattats inför rättens ombudsman, gode män eller sysslomän, skall öfverklagas vid den rätt, där konkurs-saken är anhängig, men att däremot i fråga om klagan öfver borgenärsbeslut, som fattats inför rätten eller domaren eller, i stad, inför någon rättens ledamot, skall gälla hvad om klagan öfver sådan myndighets beslut är stadgadt.

Riksdagen har vidare i sin skrifvelse uttalat den åsikt, att förtydligande af bestämmelserna angående fullföljd af talan mot beslut, som i konkursärende meddelats af domaren eller någon rättens ledamot, vore af behofvet påkalladt. I detta afseende erinrar Riksdagen, att bestämmelser härom funnits i 144 § konkurslagen, sådant detta lagrum lydde, innan de nya fullföljdslagarne af den 14 juni 1901 trädde i kraft, men att bestämmelserna i ämnet numera vore att söka dels i rätte-

gångsbalkens allmänna stadganden angående fullföljd af talan mot underrätts beslut i tvistemål och ansökningsärenden dels ock i promulgationslagen af den 14 juni 1901, § 5, däri föreskrifves, att hvad i den nya lagen finnes stadgad rörande fullföljd af talan mot allmän underrätts beslut skall äga motsvarande tillämpning i fråga om klagan öfver annan värdslig domstols eller myndighets beslut i mål, som enligt lag eller särskild författning må i allmän öfverrätt fullföljas och ej är att till utsökningsmål hänföra. Det har synts Riksdagen som om man kunde ifrågasätta, huruvida af nu angifna stadganden verkligen på ett fullt otvetydigt sätt framginge, att klagan öfver beslut, som blifvit af domaren eller någon rättens ledamot i konkursärenden meddeladt, skall fullföljas i samma ordning, som om talan mot allmän underrätts beslut är stadgad.

Hvad Riksdagen sålunda anfört torde äfvenledes böra beaktas. Visserligen lär det vara otvifvelaktigt att vid genomförandet af 1901 års förberörda lagstiftningsåtgärder alldeles icke åsyftats att göra någon ändring i den dittills gällande ordning, att klagan öfver beslut, som af domare eller någon rättens ledamot meddelats i konkursärende, skulle föras i hofrätt, men medgifvas må, att nyss anförda 5 § i 1901 års promulgationslag gifver anledning att vänta en uttrycklig bestämmelse härutinnan i konkurslagen, samt att med hänsyn härtill borttagandet af en förut befintlig uttrycklig föreskrift kan vara ägnad att väcka tveksamhet. Det torde därför vara lämpligt att i 144 § konkurslagen ånyo upptaga föreskrift, att klagan öfver beslut, hvarom nyss är sagdt, skall föras i hofrätt.

Inom justitiedepartementet har därför upprättats förslag till ändrad lydelse af 60 och 144 §§ konkurslagen, affattadt i öfverensstämmelse med hvad jag nu anfört.»

Sedan departementschefen härefter uppläst ifrågavarande förslag, hvilket finnes under litt B fogadt vid detta protokoll, hemställde han i underdånighet, att högsta domstolens utlåtande öfver samma förslag måtte för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmåler, genom note ur protokollet inhämtas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ex protocollo
Axel Dandenell.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af 60 och 144 §§ konkurslagen.

Härigenom förordnas, att 60 och 144 §§ konkurslagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

60 §.

Vid val till gode män eller sysslomän, så ock uti alla andra mål, som röra förvaltning af gäldenärs bo, gälle såsom beslut den mening, hvarom, bland närvarande borgenärer, de sig förena, hvilkas fordringar sammanräknade utgöra största beloppet, så framt dessa borgenärer därjämte utgöra minst en fjärdedel af de röstande: kan beslut på sådant sätt ej åstadkommas; varde yttrande inhämtadt af rättens ombudsman, och gälle den mening, han biträder. Ej må i frågor, som uppenbarligen röra endast en eller några borgenärs rätt, annan borgenär i omröstningen deltaga. Bevakar medgäldenär eller löftesman jämte borgenären samma fordran; äge de tillsammans röst, beräknad efter den fordran: kunna de sig ej förena; gälle borgenärens mening, där ej de andra honom utlösa eller för hans fordran ställa full säkerhet.

Menar någon borgenär, eller gäldenären, där hans rätt kan vara af beslutet beroende, att detsamma olagligen tillkommit; äge däröfver anföra besvär. Är beslutet fattadt å sammanträde inför rättens ombudsman eller gode män eller sysslomän, skall klagan föras hos den rätt, där konkurssaken är anhängig, i stad inom fjorton dagar och å landet inom en månad; och förordne rätten eller domaren, där så nödigt prövas, att öfrige borgenärer skola å sammankomst, som af rättens ombudsman utlyses, af besvären erhålla del för att å viss dag förklaring

därofver inför rätten afgifva, vid äfventyr, att ärendet ändå företagas skall: dock gånge, utan hinder af de anförda besvären, borgenärernas beslut i verkställighet, där ej förbud däremot från rätten eller domaren kommer. I fråga om klagan öfver beslut, som fattats å sammanträde inför rätten eller domaren eller, i stad, inför någon rättens ledamot, gälle hvad om klagan öfver sådan myndighets beslut är stadgadt.

144 §.

Har domaren eller någon rättens ledamot meddelat beslut i fall, där sådant enligt denna lag på honom ankommer, må klagan föras i hofrätt; dock gånge beslutet utan hinder af förd klagan i verkställighet, där ej förbud däremot från hofrätten kommer.

Denna lag träder i kraft den

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts
högsta domstol fredagen den 3 juli 1903.*

Närvarande:

Justitieråden SKARIN,
LILJENBERG,
LINDBÄCK,
THOLLANDER,
BILLING,
BOHMAN,
QUENSEL.

Tillförordnade byråchefen för lagärenden, konstituerade revisions-
sekreteraren Hellner föredrog:

Note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 17 nästlidne juni, hvaraf in-
hämtades, att Kungl. Maj:t förordnat, att högsta domstolens utlåtande
skulle, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmälde, genom note
ur protokollet inhämtas öfver uppgjortt förslag till lag om ändrad
lydelse af 60 och 144 §§ konkurslagen; varande förslaget under litt. E
bilagdt detta protokoll.

Förslaget föranledde följande anmärkningar:

vid 60 §.

Justitierådet *Billing*, med hvilken justitieråden *Lindbäck* och *Bohman*
instämde, yttrade:

Bih. till Riksd. Prot. 1904. 1 Saml. 1 Afd. 9 Häft.

»Då den beträffande borgenärsbeslut, som fattats å sammanträde inför rättens ombudsman eller gode män eller sysslomän, meddelade föreskrift, att dylikt beslut skall gå i verkställighet utan hinder af förd klagan, uppenbarligen bör gälla äfven beslut, hvarom i sista punkten af denna § förmäles, men detta icke synes vara genom den föreslagna affattningen med erforderlig tydlighet angifvet, torde en jämkning i redaktionen vara erforderlig.»

Justitierådet *Lilienberg* anförde:

»De borgenärsbeslut, som förslaget i slutet af 60 § omnämner, torde inskränka sig till godmans- och sysslomansvalen. Hvad de förra beträffar följer af 40 §, att, om också hänsyn skall tagas till borgenärens vilja, det dock ankommer på rätten eller domaren att bestämma, hvilka som skola blifva gode män. Denna § skall gälla äfven i det i 64 § omnämnda fall, att gode män väljas inför rättens ombudsman. I fråga om godmansval torde det väl således icke kunna ifrågasättas annat, än att det är förordnandet och icke det föregående valet, som i händelse af missnöje skall i hofrätten öfverklagas. Enahanda åskådningssätt torde utan svårighet kunna användas äfven i fråga om sysslomansval, helst rätten eller domaren tvifvelsutän äfven då har att ingå i en viss pröfning af valets giltighet. Det synes mig därför vara riktigare om åt stadgandet kunde gifvas den form, att, där någon ville föra klagan i fråga om godmans eller sysslomansval, han ägde klaga öfver det i anledning däraf utfärdade förordnandet. Och detta synes mig också vara lämpligare, då stadgandet därigenom komme att omfatta det i förslaget ej omnämnda fall, att valet icke skett inför rätten eller domaren eller, i stad, inför någon rättens ledamot, utan, såsom enligt både 43 och 64 §§ kan ske, inför rättens ombudsman, i hvilket fall, enligt min åsikt, samma ordning för fullföljden bör iakttagas, som förslaget för här afsedda fall stadgat.»

vid 144 §.

Justitierådet *Billing*, med hvilken justitieråden *Lindbäck* och *Bohman* instämde, utlät sig:

»Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 30 september 1898 af de lagförslag, hvilka ligga till grund för lagen den 14 juni 1901 om ändring i vissa delar af rättegångsbalken och därmed sammanhängande lagar, yttrade föredragande departementschefen, att bestämmelserna i 144 § konkurslagen rörande tid och sätt för klagan öfver domstols, domares eller domstolsledamots beslut i konkursmål komme att förfalla genom antagande af de föreslagna nya föreskrifterna i rättegångsbalken

och ett stadgande i promulgationslagen, som motsvarade 5 § i den slutligen antagna lagen.

Denna uppfattning, i öfverensstämmelse hvarmed 144 § konkurslagen omarbetades till sin nuvarande lydelse, synes vara välgrundad och det af Riksdagen befarade missförstånd torde desto mindre böra uppkomma, som bestämmelsen att beslutet utan hinder af förd klagan går i verkställighet, där ej förbud från hofrätten kommer, gifver en anvisning, som näppeligen kan förbises, om den domstol, där klagan öfver beslutet skall föras.

I händelse emellertid, sådant oaktadt, ett förtydligande af stadgandet i 5 § af promulgationslagen den 14 juni 1901 ändock skulle anses vara af nöden, synes detta gälla icke endast i fråga om 144 § konkurslagen utan äfven beträffande andra dylika, i allmän lag såsom t. ex. boskillnadslagen eller författningar gifna stadganden, i hvilka det förutsättes att beslut, som få öfverklagas, meddelas af enskild domstolsledamot, och förtydligandet lärer följaktligen böra få sådan affattning och sådan plats, att detsamma erhåller en generell tillämpning.»

Ex protocollo
Axel Dandenell.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott torsdagen den 31 december 1903

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER,
 WESTRING,
 RAMSTEDT,
 BERGER,
 MEYER,
 VON FRIESEN,
 VIRGIN.
Justitieråden: PETERSSON,
 QUENSEL.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Berger anmälde i underdånighet:

Högsta domstolens genom note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden den 17 juni 1903 inhämtade utlåtande öfver det vid samma protokoll fogade förslag till lag om ändrad lydelse af 60 och 144 §§ konkurslagen.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll yttrade departementschefen:

»Med anledning af hvad tre af högsta domstolens ledamöter vid 60 § anmärkt därom, att genom den föreslagna affattningen icke blifvit

med erforderlig tydlighet angifvet, att borgenärsbeslut, hvarom i sista punkten af sagda § förmäles, skall gå i verkställighet utan hinder af förd klagan, har uttrycklig föreskrift härom införts i sista punkten.

Vid granskningen af 144 § hafva samma ledamöter yttrat den mening, att det af Riksdagen befarade missförstånd beträffande frågan, hvar talan mot domares eller domstolsledamots beslut i konkursmål skall fullföljas, näppeligen syntes böra uppkomma; skulle åter ett förtydligande anses vara af nöden, syntes detsamma böra erhålla sådan affattning och sådan plats, att det erhöles en generell tillämpning.

Från en synpunkt sedt är detta sätt att betrakta frågan otvifvelaktigt riktigt. För den, som har noggrann kännedom om 1901 års lagstiftning angående fullföljd af talan samt om förarbetena till densamma, kan helt visst ingen tvekan uppstå i fråga om rätta uppfattningen af den i sammanhang därmed företagna ändringen i 144 § konkurslagen. Men å andra sidan kan det ej nekas, att den riktiga tolkningen ingalunda faller i ögonen och att den, som har mindre noggrann kännedom om berörda lagstiftningsarbete, rätt väl kan, med Riksdagen, stanna i villrådighet angående orsaken till och betydelsen af, att den förut i konkurslagen befintliga uttryckliga föreskriften, att besvär öfver domares eller domstolsledamots beslut i konkursmål skall föras i hofrätt, blifvit borttagen, under det att samtidigt i 5 § af promulgationslagen den 14 juni 1901 angående denna fråga hänvisas till bestämmelser i lag eller särskild författning. Jag är därför af den mening, att det från praktisk synpunkt är lämpligt att ånyo i konkurslagen införa sådan uttrycklig föreskrift, och den inkonsekvens, som detta kan anses innebära, synes mig så mycket mindre böra tillerkännas betydelse, som det ju blott är fråga om att upptaga ett stadgande, som förr funnits i samma lagrum.»

Sedan departementschefen härefter uppläst det i öfverensstämmelse med hvad nu anförts jämkade förslaget, hemställde han i underdånighet att detsamma måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom nådig proposition för Riksdagen till antagande framläggas.

Med bifall till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder förordna, att till Riksdagen skulle aflätas nådig proposition i ämnet af den lydelse bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Erik Ölander.